

Nepodpisani se dopisi ne štampaju. Priopćena se pišma štampaju po 5 svr. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 svr., za svaki redak viših 5 svr.; ili u slučaju opatovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se štampa poštarskom naplatnicom (sa odgovornom poštom) na administraciju „Naše Sloga“. Ime, prezime i naj bližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme, neka to javi odpravništvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a zloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na otvorenu arku.
Dopisi se novčaci ako se ne štampaju.
Nobiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 2 for., za soljake 3 for. na godinu. Izvanjerno for. 2 1/2 i za pol godinu. Izvan carovine više poštarina.
Na malo jedan broj 5 novč.
Uredništvo i administracija naša: u Via Farneto br. 1.

Carevinsko vieće.

Beč 24. novembra 1891.

Danas osam dana izvjestio sam o govoru zastupnika kanonika Klunera kod školstva, ob odgovoru ministra za bogoslovje i nastavu, te o protugovoru zast. Suklje-ta, koj nadam se će donieti doslovno „Naša Sloga“. Sve drugo malo me je zanimalo, prem je baš sjednica od danas osam dana bila vele zanimiva radi jednoga drugoga događaja.

Jedna bečka novina doniela je subotu pred tim viest, da je izvanski položaj, uslied tobožnjega razgovora Njegovna Veličanstva cesara i kralja Frana Josipa I. sa zastupnikom poljskim Javorskim, jako ozbiljan, odnosno, da je pogibeh rata dosta velika. Ta viest uzbunila je i članove carevinskoga vieća svih stranaka, te su oni postavili odnosno upite na c. kr. vladu. Poljaci, ljevičari, Mladočesi, konservativci, njemački nacionalci, antisemiti, jedni za drugimi, svaki posebice postavili su pismene upite na ministra predsjednika, odnosno i na ministra pravosudja: da li će vlada povesti najstrožiju izragu radi one viesti, da li će nastojati, da se onakva šta već nedogodi i da li će obavještiti kuću ob uspjesih, odnosno da li je pripravna pronaći kriveca, te jih kako valja kazniti, i da li list, što je donio onu viest, stoji u savezu sa vladom i dobiva podpore od nje?

Na takve upite, postavljene sa svih strana vieća, nije mogla vlada dugo šutiti; odgovorila je na usta ministra predsjednika već istoga dana na svrši sjednice.

*) Započeli smo današnjim brojem. Op. Ured.

PODLISTAK.

Naše čitanke*)

Vele, da valja željezo tuđi dok je vruće. Držim po tom, da će biti egodno, ako umah ustavim o pitanju, s kojim se do sad pod gornjim naslovom dosta u kratko puzavarih, pošto se upravo radi te kratkoće bojim, da mi nastojanje nabi imalo željena uspjoha.

Sada mi je dakle lih do toga, da do sada iztaknuta nazore i opet čim poduprem, a naročito, da ih konkretnim navodima razjasnim i podkriopim. Nadam se, da će g. urednik biti i ovaj put tako dobar, te mi blagohotno ustupiti mišićak prostora. Stvar je po nas dosta važna, jer nesamo od vriednosti i sposobnosti učiteljatva, već i od vriednosti čitanaka ovisi puno i puzo napredak našo pučke škole. Uz dobro čitanke i lošiji će učitelj napredovati, dočim uz loše i dobar je na mucu. A micati nam se dok je doba, jer zalud kritizovanje. Kad su čitanke već gotove.

V.

Kako rekoh, svećenici vjeroučitelji nisu krivi, što naša školska djeca nebiavaju u vjeri nipošto onoliko uzgojena i poučđena, kako bi to morala biti; a to zato nisu krivi, jer oni u svrhu nečiju su

On reče, da se je vlada isto tako zgrozila nad onom viestju kako i carevinsko vieće, i da ju oduđuje najodlučnije. Bečko c. kr. državno odvijetničstvo da već vodi izragu, a c. kr. vlada podupirat će ga u tom najizdašnjije. List, koji je donio onu viest, da nije oficijozni, da iz tiskovnoga fonda nikakve podpore nedobiva, i da neobstoje između njega i vlade onakve sveze, kakove naznačuju interpelanti.

Što se riedko u bečkom carevinskom vieću dogodi, to se je dogodilo prilikom odgovora na ove interpelacije. Oduđilo se je naime, na predlog vrloga antisemita dra. Luegera, da se povede razprava ob odgovoru ministra predsjednika.

Kod te razprave progovori prvi upravo dr. Lueger, onom riečitostju i otvorenostju, s koje je već davno poznat. On je zadovoljan sa prvim dielom odgovora, da se naime stroga izragu već vodi; i želi, da se ju povede do kraja bez obzira na nikoga nit na ista. On drži, da ona viest poćiče od klike, koja hoće pošto po izazvati rat izmđu Austrije i Rusije. On vjeruje riečmi ministra predsjednika, da dotični list nedobiva nikakve podpore iz tiskovne zaklade od 50,000 for.; nego ta svota da je samo za one posve male, kod velikih da dostaje ona svota jedva za jednoga; mnogo znamenitije je, da ima onaj list prodaju na malo, a odnosnu dozvolu da daje vlada. Drugim nekim listom se je uzelo to pravo, jer da su širili nemoralne stvari; viest o kojoj se razpravlja, da je mnogo nemoralnija. I drugih novina da nedobiva podpore iz tiskovne zaklade, a ipak da se o njih nemože reći, da nisu oficijozne. Onaj list, da ipak stoji u stanovitom odnosju sa vladom, pošto s vladinim ljudim uvijek obči

od njih informacije dobiva. Govorili su još u toj razpravi dr. vit. Bilinski u ime Poljaka, baron Morsey u ime konservativca, Heilsberg u ime ljevica, Kaizl u ime Mladočeha, ministar-predsjednik, i opet Lueger. Svi izrazuju u ime svojih pristaša zadovoljstvo, da se stvar strogo iztražuje, i žele, da vlada o tom u svoje doba izvjesti. Ministar-predsjednik polemizuje samo proti dr. Luegeru radi njegovih tvrdnja ob onom listu, što je viest donio; a Lueger nastoji opot dokazati istinitost svojih tvrdnja.

U ostalom razpravlja se je u sjednici od danas osam dana o proračunu ministarstva domobranstva, kod kojega je govorilo više govornika, medju kojima su neki, imenito Rusini i Mladočesi naglašali i ovoga puta načelo, po kojem bi se imalo i kod vojnika poštovati i gojiti narodnostno čustvo i njegovati materinji jezik svih.

U sjednici 18. t. m. razpravio se je i primio zakonski predlog, kojim država uzimlje u svoju upravu galičku željeznicu Karla Ljudavita. U istoj sjednici nastavilo se je podrobnu proračunsku razpravu, i to prešlo se je na finančnojhalno ministarstvo. Na svrši sjednice je mladočeski zastupnik Masaryk metnuo ponoklo u nepriliku dra. Plenera i cielu ljevicu. Plener je bio naime već ljeti postavio predlog, da se ukine izvanredni namet kod nižih slojeva obrtnika. Uztegnuo je je pak, kad se je sa strane vlade obećalo, da će se predložiti preinake glede nameta takove, da će se i višo učiniti nego li onaj predlog zahtjeva. Sad u proračunu za buduću godinu nije o tom nit duha nit sluha, a Plener šuti. Masaryk predloži, da se onaj predlog Plenerov, odnosno dotični iz-

vještaj, metne u razpravu već u budućoj sjednici. Plener, zlovoljan radi toga predloga, a nemoguće mu se protiviti gledom na ono, rad kojih ga je bio postavio, izjavi, da je on mislio kod nekoga drugoga poglavlja obnoviti svoj predlog, nu da će ipak glasovati on i njegovji za to, da se već u budućoj sjednici predlog razpravi.

I pošto se u sjednici od 20. t. m. nije dotična razprava nego počela, nastavit će se i valjda svršit u večerašnjoj sjednici, koja počimlje u 6. uri.

Vlada je proti predlozi. Poljaci su većinom glasova odlučili takodjer proti njem glasovati. I članovi konservativnoga kluba glasovati će proti, te tako pomoći, ako se dado, spasiti vladu. Za predlog će glasovati ljevica, Mladočesi, možda i njemački nacionalci i antisemite. Nemože se još reći gdje će bit većina. Sve stranke pozvale su svoje odsutne članove, da budu danas u Beču. Dobrižani pripisuju tomu glasovanju i političko znamenovanje — grupiranje stranaka, kao da bi ovakvo ili onakvo grupiranje moglo promjeniti politiku vlade, u kojoj ostaju isto osobe, i koja je još daleko — daleko od toga, da promjeni korjenito sustav vladanja, pod kojim znamo kako je nenjemačkim narodom, imenito Hrvatima i Slovencima.

Željeznica Trst-Poreč.

II.

Inžinir dr. Buzzi nakon temeljitih izvida mieli, da se kod gradnje proračunano sa for. 4,890,000 može toga višo pristoditi. Polag njegovoga mnenja projektirana željeznička pruga imala bi sa na njeokojih mjestih drugdje izvesti, nego li što to predlaže tvrdka Sounderop & drug.

Vještak dr. Buzzi tvrdi, da se projektirana pruga može sagraditi sa troškom

romani Lazar — Farizej i carinar — Sluga centurijona — Zena Kananejka — Razapni sin — Neposluž proroka Jone — Žrtva Izaka — Mučenitstvo Eleazara — Salamonova mudra prosvoda — Josip: (Josip prodan u tujdnu — J. u kući Putifara — J. u tavnici — J. uzvišen — Brada Josipova putuju u Egipat — Bajanjam — Srebrna čaša — Oditovanje — Jakov putuju u Egipat) — Mojsij: (Porod — Bieg — Gorodi grm — Strašna dušana u Egiptu — Izlaz iz Egipta — Prolaz preko orvonoga mora — Čudasa u pustinji — Pobuna i kazan — Štap Aronov u zavjetnici) — Danijel: (Kralj Baltazar — Kumir Bel — D. u jami — Suzana) — Iljia: (I. kod Kerita i u Sarepti) — Žrtva — Akahov i Jezabelin grieh i kazan) — Judita — Estera; — Salamonove poslovice — Opomena poboznjega Tobije — Mudre rieči Isusa stas Sirahova*.

To je po prilici i postuplioni raspored gradiva. Prvih pet šest kućitka moglo bi estati i u početnici, na buduć je ona već gotova, ostaje sav prvi dio np. do Trpljivog Joba za prvu čitanku, dočim bi ostalo gradivo imalo sijesti u drugu čitanku.*

* Po sadanjju učevnoj osnovi na naših se pučkih školah mogu rabiti i za početnici samo dvio čitanke, i to prva za 2. i 3. na ukobih školah i 4. skol. godinu — a druga, nepuzje za sve ostalo skol. god., dočim drugdje samo za 5. i 6. skol. godinu.

odredjeno dovoljno sata, i kad bi jih i imali, nebi jih mogli obavljati, pošto i ovu malenkost sada težko i jedva obavljaju. Krivi nisu ni učitelji, jer njihova entrica neadržnje posebnih svotava za vjerovuku, a opet neimaju željeznih pluća, a bomo ni vremena, da bi si dragovoljno oprtili taj apostolski terot. Kako tomo doškoliti? Uz poznatu oskudicu svećenika, neostaje drugo, nego ono što već rekoh, to jest: u čitanku primiti shodnih bibličkih pripoviesti, etrica iz života svetaca, mudrih nabožnih poslovica — jednom riečju takova gradiva, koje bi vratno bilo djecu u vjeri odgajati, u njezine istine upućivati, pa da to učitelj liepo u antovih čitavja po malo uzimlje. Potreba dakle drugo, nego upriječiti potrebitu gradivu, pa da ono udje u svaku čitanku kao posebni odsjek, i eto dvora riečena.

Kad kažem upriječiti, to je shodno prirediti, nemisliti samo na formu nego i na tvarinu. Navesti ču samo jedan primjer. Absalomova pobuna i kazna* zaprema u bibličkoj poviestnici po Soluatoru atranciu i pol. Za početnicu, ili bolje za sljedeću čitanku, dnde se svesti na ovo malo litoce: „Dobri kralj David imao je sina Absaloma. On je bio jako liep. Imao je liepo dugo vlasa. Ali je bio i jako zlobost i neposluštan. Na mjesto da oca poslušta, on je htio oca zapovjedati. Najzad ga je lito i tući. Jedan dan puk se je složio a drugimi zlobivim ljudim, i lito je oca posvama iz kućo protjerati. Ali su dobri ljudi školili

kralju na pomoć. Oni su dobrog kralja obranili i Absaloma protjerali. On je morao bježati, da ga neulovo. Bježac je po jednoj žuni jašeš na magzi. Od preše mu je klubak pao. Vlasi su mu letjeli kako kada vjetar puše. Na jedan put su mu sa zaploli za jednu kitu, koja je nad put vijetala. Što se je pripitilo? Magza je spođi letjela, i on je ostao visok. Onda su dođili ljudi, pak su ga ubili i s kumonjom zabitali*.

Uz ovoga se primjera vidi, da forma ima biti prema dječjem shvaćanju; iz tvarine pako se uzmo glavna ideja, a nuzgrodno se stvari ili izpusto ili prema potrebi modifiziraju.

Na ovaj način dalo bi se obrnditi sljedeće gradivo.

Dva medjeda raztrgaju 42 djeca — Mladit Naimski — Hramarina — Absalomova pobuna i kazan — Oluja na moru — Angio izabavlja Petra iz tavnice — Obilni ribolov — Tridesetgodinji bolotnik — Zahoj — Isus pridvrđuje uho Malku — Priča o bogatstvu — Prilog udoviču — Petar ozdravi hroma — Isus nudijuje 5000 ljudi — Zaharja onicmi — Bolotna žena dotide sa haljine Isusovo — Potop obdani — Propast Sodome i Gomore — Priča o neplodnoj smakvi — Priča o kukolju u psonici — Ozija kažnjon gubum — Kravo voze zavjetnicu u Bethsamu — Nemiloordni sluga — David i Galat — Glazi — Uzatnik — Gedoon — Trpljivi Job — Bogati razkošnik i si-

*) Zakazano radi preobitnosti gradiva. Op. U.

od for. 4.226.510 to bi svaki kilometar daljnje stajao 41.000 for.

On uzima kao temelj svomu računuu dvojak promet, naime pun i sušnji promet. Mnogo sa punim prometom, da se na prugi Trst-Sizziole (35 kilometara) može svakoga dana računati na 600; na prugi Sizziole-Poreč 250 putnika, a gleda robu računaa na dnevni promet 345 tonalata. Kad bi se ovaj račun obistinio, tada spomnuti vještak dolazi do rezultata, da bi čisti dohodak na godinu iznasao for. 169.000.

Sa sniženim prometom (900 putnika od Trsta do Sizziole a 125 odavle do Poreča) mnije, da bi na godinu čistoga ostalo for. 38.000.

Glede financiranja zadužnica i dionica nosi se vještak sa predlogom tvrdke. Dr. Buzzi misli punim pravom, da će se prioralno zadužnicu lahko izdati po kursu 90%, ako budu ovom zadužnicam garantirani kamati po 4 1/2% na godinu.

Prioralno i prvotne dionice pako — budu negarantirano — izdale bi se po kursu od 75%. Kad bi se dakle polovica glavnice, koja je po mnenju dr. Buzzi-ja potrebna, izdala po kursu od 90%, a druga polovica po 75%, valjalo bi izdati nominalnoga papira u iznosu od 5.214.000 for.

Polag ovoga računa moralo bi se željezničari garantirati godišnjih 106.850 for. Da se obistinilo tvrdnja o punom prometu, tada bi na godinu ostalo čistoga dohodak 169.000 for. To bi se tisuć-pokrili kamati za prvu polovicu glavnice i ostalo bi još 62.350 for. Uz sniženi promet dobilo bi se 86.000 for. na godinu i pokrajina morala bi pokriti manjak od for. 20.650.

Vještako mnenje dr. Buzzi-ja ponukalo je tvrdku Soenderop & drug. da podnese zemaljskomu odboru u Poreču svoja predloga. Početkom ove godine izjavila je ova tvrdka, da će se zadovoljiti ako joj istarska pokrajina garantira 4% kamata na prioralno zadužnicu a iznosu for. 2.600.000 prepuštajući zemaljskomu odboru, da ustanovi dobu za amortizaciju za 35 ili 70 godina. Ob ovih novih predlozih podnio je dr. Buzzi dne 2. maja 1891. svoja obrazloženje izvješće.

Ovaj vještak popravila navode tvrdke i računa, da polovica troška (for. 4.266.000) po navedenom kursu neznatna nominalnih for. 2.600.000 nego samo for. 2.370.000. Kad bi se ova polovica glavnice (prioralno zadužnicu) amortizirala u 35 godina, iziskuje se na polovinu iznos od for. 126.990, dočim bi trebalo for. 101.306 na godinu, kad bi se spomenuta glavnica amortizirala u 70 godina. U prvom slučaju iznashaju kamati i kvota amortizacije for. 5,36, u drugom for. 4,27.

Istotako izrekao je dr. Buzzi svoje mnenje o punkcijah, po tvrdki zemaljskomu odboru predloženih, koje nadiravaju 15 točaka. U prisutnosti načelnika občina i cestovnih odbora, koji su kod gradnje željeznice interesirani, sklopio je taj zemaljski odbor u Poreču sa tvrdkom Soenderop & drug. predhjezni ugovor, koji ćemo priobćiti u sljedećem broju.

Iz života svetaca, dalo bi se uzeti divnih ctica al je predmet preogroman, a da bih uzmogao već sada stupiti sa gotovim gradivom. Nu nije to napokon stvar koja nego onoga, tko bude čitanka sastavljao. Meni je samo to na arcu, da se prizna i prihvati načelo.

Radu će priznati, da se je u starih čitankah posvećivalo neku brigu i vjeri i kršćanskom čudoredju; nu samo donekle i ne utrak najboljom arećom.

Da vidimo. Prva slovičica čitanka je posvećena većim dielom ostetodnom i moralnom odgoju; i ona je doista takova, da se ju može nazvati kršćanskom čitankom; nu u tom pogledu mogla bi kojašta izlučiti, a opet mnogo toga primiti, što bi bolje svrši odgovaralo; i ono što sadržaje moglo bi biti bolje i shodnije izvedeno.

Mimo svega toga, ona i ovaka kakva jest, nobi tako loša bila, kad bi se svlada drugom a na prvom slovičkom čitankom, to će reći, kad bi se imala rabiti u kasnijih škol, godinah kod zreljije i razvijanje djece. Ona dakle apsolutno uzeti nje tako loša; usporedimo li ju pako sa drugom slovičkom čitankom, onda moramo reći, da je čak prilično dobra. — I drugoj se slovičkoj čitanci mora reći, da je baš eminentno kršćanska; pitanje je samo, da li, i kako ona u tome svojoj svrši odgovara. Misljam, da ću biti dosta blag, ako rećom, da je ona u tom pogledu, uz riedke iznimke, upravo grozno neprikladna. (Dalje sledi).

Na „Obzorova“ zadirikiranja.

Dne 18. tek. mj. nastalo se preko 60. rodoljuba iz raznih gradieca Liburnije i prostorijskih čitaonice „Zora“ u Opatiji na skupnju večeru u proslavu izbora dr. M. A. Luginja za zastupnika izvanjskih občina zapadne Istre na carevinskom vjeću, to bi jednoglasno prihvaćen sledieći:

Zaključak:

Pošto je zagrebački dnevnik „Obzor“, odkad su istarski Hrvati posjetili korporativno dne 15. listopada t. g. zatvorenu jubilarnu izložbu gospodarsko-zumarskoga hrvatsko-slovonskoga društva u Zagrebu, te se tom prilikom takodjer poklonili veleuč. g. dr. Antji Starčeviću, više puta napao bez razloga na neprostojan način našoga ljubimca i vrloga otačbenika gosp. zastupnika Prof. Vjekoslava Spinčića, pače u očima netom obavljenoga izbora u zapadnoj Istri nastojao, da posije sjeme nesloge med istarskimi Hrvatima i Slovencima, koji su dosad uvijek bili jedno telo i jedna duša, sakupljeni rodoljubi očituju:

- 1. da smatraju zagrebački „Obzor“ listom nepatriotičnim, te vrueće preporučuju svim Istarskim Hrvatima i Slovencem, da ga nečitaju i nepodupiru;
2. da imaju u Prof. Vjekoslava Spinčića podpuno povjerenje i da se posvema slažu sa njegovim dosadanjim radom na političkom i narodnom polju.

Opatija, dne 18. studenoga 1891. Dr. Andre Stanger v. r. Fr. Dubrović v. r. L. Fianin v. r. u ime svoje i drugova

Govor

zastupnika Šuklje-ta proti izvaji ministra Gautscha o njemačkom jeziku.

Smatram pukim slučajem, što su me izabrali glavnim govornikom, nu tim me je zapalo važno odlikovanje, Vodja je ljevice danas možda kazao istinu, tvrdeći, da ja spadam među one, koji se u pogledu narodnoga mišljenja drže najumjerenijih nazora. Možda sam upravo zbog toga izabran, da unatoč tomu mišljenju i unatoč toj umjerenosti (Dobro! Dobro!) — na klupah Slovenaca u ime uvriedjeno narodnosti (Slovenci i Mladošeci idobravaj) nadjem riječi, kojima ću ja obraniti (Zastupnik Sokol: Dobro! Smieh na ljevici) proti dokazivanjem, što smo ih jučer čuli sa vladino klupe, proti dokazivanjem, za koja smieh uztvrditi, da im se ni s daleka nisu nadali slovenski zastupnici u ovoj kući, a još su ih mnogo manje zaslužili od ove vlade. (Konzervativci živo odobravaju.) Nastojati ću, da budem što mirnijim, tim više, jer nam je jučer ministar nastave praeđuće dosta neugodnu sliku velike i neopravdane, možda bih morao reći, strastvene uzrujanosti (Istina je! — sa strane Slovenaca), prizor, kakav na arecu nismo svaki dan naučni vidjeti sa takova mjesta. Ministar nastave je veoma malo govorio o ovoj stvari. Sve je želje, a tih je bilo dosta pri današnjoj razpravi — upozorenjem na zamašna pitanja, što ih je stavio zastupnik Kohler, na polemiku, što ju je zastupnik Kraus razvio tom egodom — on je misliao sve to velike probleme; to go nije ni malo dojmilo. Njegova dokazivanja su bila takova, kao da je u istinu bio zastupnik Klun jednim govornikom pri ovoj razpravi, a i tu se je poslužio sasvim osebujnim eklokticizmima: Zastupnik je Klun iztaknuo u svojem govoru mnoge točke, o kojima se nemože tajiti, da nisu bile stvarnoga značaja. (Zvažno odobravaj Slovenca, Mladošeci i foundalnoga veleposjedca.) Ministar je mudritim natuknuo nešto lih o jednoj točki. Spominjem pritužbu, što ih je podigao zastupnik Klun proti odnošajom pučkih učiona u Trstu; ministar se nije ništa osvrnuo na to. U svojih olimpijskih vishnah nije ga altoridala pomisao, da li bi mudro bilo sa austrijskoga stanovništva ako slovenski živalji u svojoj mukotrpnoj borbi za život propao, bez pomoći, ne obalah Adrije. (Mladošeci i Slo-

venci živo odobravaj). Što je ministar spomenuo proti svomu tomu? Anđelino njegov govor? Trećina odale padala na dokazivanje obuzgrednostih, što ih je istaknuo zastupnik Klun, a sve sa ucinjeno sasvim neuvažljivimi došjetkami. (Velo dobro!) — sa strane Slovenaca. Poslje dolaze neko prostafko izreko, u te li ništa neznade, ili vriedjeju austrijsko nupjmačko narode. (Odobravaj sa strane Slovenaca i doškoga veleposjedca!) A zadnje riječi, zadnje povratne riječi, to su svo bile stvari, kod kojih školnik može samo ramimima slegnuti, nu političar nje kadar sakriti, kako ga je snabio, što u pravnoj državi, kakorom je (Zastupnik dr. Herold: Biti imal) Austrija, u pravnoj državi, koja svojim ustavom zajamčuju i pismeno potvrđuju ravnoopravnost svih naroda, vladin zastupnik odjva na vidjelo iznasa nazore, koji u živac diraju pravno čuvavto austrijskih naroda. (Konzervativci, Mladošeci i doškovi veleposjednici živo odobravaj.) Jo li zastupnik Klun zabjevano, što je prekomjerno, što nije kadar zasiti njegov narodni glad? Je li možda za koruške Slovence kraćio neznam kakove visoke škole i akademije znanosti? Nije htjeo ničesa drugoga, već da državni temeljni zakon vriedi takodjer za koruške Slovence u području pučkih škola. Upozorujemo na ustanovu stavke 3 članke 19 državnoga temeljnoga zakona, ualjed kojega se udevali zavodi u onih zemljah, gdje stanauju različitia narodna plemena, tako udešiti imaju, da svako pojedino plemo dobije sredstva za naobrazbu u svojem vlastitom jeziku, a pri tom se nesmije siliti na učenje još i drugoga jezika, koji vlada u zemlji. — Govornik pobija ministarova dokazivanja ob utoku občino S. Jakova u Ruždolzu i nastavlja: Nebrojim se među sentimentalne značaje, nu otvoreno priznajem, da u me se neprestano patnje po občine, kojima se rugaju mnoga, tako zvana liberalna gospoda, duboko dojmilo, isto tako, kao i njihova trinaestgodinja borba za pravo; ustavom zajamčeno. Drugačije je to kod ministra nastave. On je jučer dapače izrazio neke dosjetke i u tom bio tako strasno ruke, to mu je uspielo s njimi u velike obradovati osobite zastupnika Svobodu. (Veseloš kod Slovenaca i Mladošeha.) Istina je, da se občini bori već trinaest godina za svoje pravo i da se sav njezin trud kreće oko toga, nu to daje ministru povoda, te spočitava zastupniku Klunu, da on već unapried okrivljuje organe nastave radi stranačkoga postupanja u školskih poslovih. (Nastavit će se.)

Umlovljen. Dvorski savjetnik kod k. r. namjesništva u Trstu prosv. g. vitez Roey a umirovljen bijah ovih dana nu vladinu molbu. Vitez Reya bijah občinito poznat kao izvrstan činovnik a gleda po prednosti i ljubeznosti težko mu je naći među našim višim činovničtvom paru. Želimo mu iskreno, da bli dugo uživao zasluženi mir.

„Slovanska čitalnica“ u Trstu prirodju svojim članovom dne 29. t. m. u vlastitih prostorijah svočini koncert uz prijizno sudjelovanje gdje Lucile-Podgornik-Tolomaj, gđne. Bogumile Valentić i kvarteta „Glasbono Matice“ u Ljubljani. Program koncerta jest: 1. Nedved: „Moj dom“, pjevaju gg. R. Branke, A. Deđman, A. Lilek i I. Paušek. 2. Anastasijević: „Fantasia de concert“, Na to mislim“, svira nu glasoviru gđa Lucila Podgornik-Tolomej. 3. Eisenhut: „Moja ljubav“, pjevaju gg. R. Branke, A. Deđman, A. Lilek i I. Paušek. 4. Giesholder: „Splomlad ljubozni“, udara nu citrah gospodična Bugumila Valentić. 5. Corbić: „Pred slovanom“, pjevaju gg. R. Branke, A. Deđman, A. Lilek i I. Paušek. 6. Beethoven: „Concert Es-dur-Adagio“ i „Finalo“, svira gđa Lucila Podgornik-Tolomej pratnjom gosp. Dragutina. 7. Lisinski: „Stannak moj“ pjevaju gg. R. Branke, A. Deđman, A. Lilek i I. Paušek. — Početak točno u 8 1/2 sati na večer.

Iz Rukavca pišu nam 24. t. m. Rodoljubnu obitelj Sopić-Topmetovi stigla je dne 22. t. m. grdna obiteljska nesreća. Toga dana preminu naime gospodarica kuće Mariju Sepić-Topmetovu, rodjona Mandić nakon kratke ali težke bolesti providjena avotateljstvi za umirajuće u 67 godini doba svoja.

Za pokojnikom žali neuttješljivi suprug Ivan, mnogobrojna djeća, a uedak roditelja znanci i prijatelji. Prigodnom njezina pogrebna dne 23. t. m. izkazali njoj svi spomenuti posljednjia počast sprovodili ju veoma mnogobrojno do hladna groba. Čestitaj razvilojenoj obitelji izrazjomo i ovim putem našo srdačno saučenje (Pridružjomo se tomu i mi što iskrenije. Op. Ured.)

Obćinski izbor u Motovunu obaviti će se dan 1, 2, 3, 4 i 5 decembra t. g. i to tri dana sa troše, a po jedan dan u drugom i prvom tielu.

Različite viesti.

Blaze tobo Frano a tvojen zeton, nisun nigdar veroval, da je on onakova tikvion. — I ja sam potle sam videl; veruj mi da sam najmanje bil spoznavan zet ga za prenatad zaradi onega plazenja po lancuneli, ali san se osvedočil već kašnje, da i va pelihoh talenti rastu. — Jur. Jo tako jel Viš da ti neć reć: Nš konnu se nekako zinzulja, ali da se ti, tvoj zet i on tvoj venci Popo složite, bito mogli još i mirakuli delat. Strpi se malo, pak ćeš još dogodar videt. Lahko delo, kada budote skupa: „Padre, Piole i Spirito Santo“. Kušitija. — Amen. (sam sobun) Stavi glavu pod kamion!

Koliko si di žani za toga praćića? Oni vraniti na ga stija dati za manjo od dvanaest fiorini. Dravnost A. ću donka jedan praćić tako mali valja već nego jedan ćovik. Kako to misliš? Po ranel tor smo ac razgovarali jedan put, da su ljudi kupovali za dva fiorina! A, bravo, dal Sud se spominjom. Kažu, da takovih afarih se ućinilo ćuda ovi put u Modulinu i Premantur? E, ja mislam, da je iskā sridu i Treštin u Ližnjau! Na ćast bilo svin, ki novljiaju ni koliko mali praćić.

Biš veroval, da imnju sada i va uotovanskih Novakih svojega biskupa? Vero od kada? Baš od zndnješ balotacioni. Ki njima je do jel? Tamo je reklo niko vrtoglavno trubilo, da će on bit biskup kada bude naš Luginja za doputata va Beću. Tako mu nefali nego biskupska palica. Ju, ma drevona.

nešti ne promjene, to mi omogućuje, da za početo djelo nastavim.

Odhucio sam, da mjeseca prosinca nastavim izdavanje „Ruske biblioteke“.

Umoljvam stoga sve prijatelje liepa knjige, da se predbraju na „Rusku biblioteku“ i da mi najkasnije do 15. prosinca javu, jesu li voljni primati „Rusku biblioteku“.

Staro svojo predbrojnice, koji su primili prvih 11 svezaka, umoljvam najuštivije, da ostanu vjerni podupireteli „Ruske biblioteke“, koja će i u buduće pružati vrlo zdravo i snimivo štivo bogato ruske knjižovnosti.

Umoljvam ovom prigodom svoje dužnike, kojih je velik broj, da mi svoj dug čim prije podmire.

„Ruska biblioteka“ pružat će mladeži osobito zdravo štivo, pak se nadam, da će u krugu udele mladeži moje nastojanje naći iskrena odziva. Danci srodnih škola kao i sveučilištni građani dobit će za to svakog evezku za 20 novč. skupa s poštarinom, dočim će za ostale predbrojnice svaki svezak stajati i u buduće 25. novč. računajući i poštarinu. Nadje li „Ruska biblioteka“ više čitatelja nego do sada, snizit ću razmjerno predbrojnicu.

Umoljvam sve moje liepe prijatelje i znance, kao i sve prijatelje liepa knjige, da nastoje oko širenja „Ruske biblioteke“ jer do samo u tom slučaju biti moguća, da ovaj koristan knjižovni podvrat na zadriema neprobuđenim snom. Sumo uz podporu p. n. občinstva biti će moguća, da se našn još oskudna zabavna knjiga umnoži i krug čitatelja poveća.

Do sada je izašlo 11 svezaka, koji sadržaju: Prvih 7: Djela grofa Lava Nijolajovića Tolstaja, knjiga prva u prevodu Augusta Harambašića; svez 8.— i dalje: Djela F. M. Dostojevskoga i to: Ujakov san u prevodu Milana pl. Marekovića i Biedni ljudi, u prevodu Nikole Kokotovića. Svi svezci mogu se još dobiti.

Predplate i prijave na predbrojbu za „Rusku biblioteku“ šalju se na podpišano pod adresem: Milan pl. Mareković izdavatelj „Ruske biblioteke“ Bregi kod Ivanić grada, kao što primaju predplatu i sve knjižare. U Zagrebu, mjeseca studenoga 1891. Milan pl. Mareković.

Književnost.

Primisao od nakladne knjižare Hartmanovo:
Zvonimir, hrvatski ilustr. koledar za god. 1892.
Katolički koledar „Marija Bistrički“, drugi tečaj.
Zvekan, ilustr. šaljivi koledar za god. 1892. i
Hrvatski Bloch-koledar za god. 1892.
O sadržaju istih progovoriti ćemo obširno u budućem broju, jer nam danas nedostaje prostora.

Poziv na predplatu. Danas živimo žalibože u doba vjerskoga nahaštva. Prijatelji mladeži, u kojih ima još iskru vjerske sviešti, zabrinuti pitaju se: kako da se otmemo toj novoj struji? „Sbor duhovne mladeži“ u Senju sciuni, da je i on pozvan uzpirivati u iskra, da jednom ugrije i razpali srca mlakih krsćana, pa je za to iz tudjega vrta ubrao mirisav cvietak, kojim sada nudja hrvatsku omladinu.

Sv. Alfonso M. De Liguori, veliki biskup i naučitelj sv. crkve, napisao je na talijanskom jeziku djelo, koje je „Sbor“ zaočjenju hrvatskim rubom pod naslovom: „Kako da uz ljubimo Isusa Krista“ Voli se: „Na mladij svijet ostaje“. Hoćemo li da naša omladina podje sjegurnom stazom u svom životu, zadvojimo ju za rana duhom krsćanskim, usudimo joj u srco rječii Spasiotela: „Ja sam put, istina i život“. Ove riječi liepo razvija sv. Alfonso u navodencj rječii žiui. Neka budu to rječii napisane u stiogu, koji je sv. Alfonso već u cvietu svoje dobo visuko razvio.

„Sbor“ toplo preporuča ovu knjižicu, koja se dobiva kod podpišano. Velečastna gg. sročnici umoljavaju se za što vaće naruče. Ciena je knjižici liepo vezanoj u cijelo platno 60 novč. Tko naruči 10 primjeraka,

1 primjerak dobiti će na dar, a posijtko otpremam franko.

H. Lueter, knjižar.

Listnica uredništva.

Go sp. dopisnike molimo, da budu vrlo oprezni i objektivni kod sastavljanja dopira, vijesti itd. da nedodjemo tako često u sukob sa cenzurum, koja bdiho nad nami tolikom strogošću. Gosp. Gajski Pjemoie nisu za javnost; napisiite radjo štogod poučna za puk — makar iz Vaše struke; to do mu koristiti većma negoli neuspjole pjesme; da sto nam zdravit!

Listnica uprave.

Gosp. I. Š. u G. do konca tek. god. dugujete nam još. for. 2.
Gosp. N. M. Jasperr. Do konca tek. god. hoće sa još for. 1.60; gosp. I. P. Lovran u redu do konca tek. godine.
Platili su nadalje za „N. Sl.“ A. A. Untja f. 5. M. c. Vihljan f. 8.80. D. F. Kastar f. 11. R. M. Malleska f. 2. P. N. Sadagora f. 2.60. M. Š. Malleska f. 2.60. M. A. Lopar f. 1. M. J. Spljet f. 1.50. Obdina Baška f. 6. B. J. Zadar f. 5. K. P. Kalinovac f. 1. S. I. Vučje gorica f. 2. C. I. Babinojelic f. 1. T. I. Zdenjca f. 2. L. F. sv. Potar f. 10. V. R. Lindar f. 5. J. M. Kastar f. 7. Š. F. Bačve f. 10.50. P. M. Pula f. 2.50. Š. V. Vencoselo f. 2. A. J. Veloselo f. 2. P. T. Horik f. 2. M. J. Tolmin f. 5. M. K. Zimnj u sebe i št. 17.60. H. M. Ledonica f. 1. G. J. Beram f. 17. Z. A. Trst f. 5. A. G. B. Trst f. 4. O. A. Dobrinj f. 1. G. P. Korala f. 2. S. M. Repontabor f. 2.50. Z. A. Trst f. 5. D. F. Opatija f. 4. Š. Burdit. ml. Zagreb f. 5. M. B. Zadar f. 5. Hartman Zagreb f. 15. I. Z. Opatija f. 2. M. M. Kašćerga f. 2.50. Cit. Građižeo f. 2. R. M. Kutjevo f. 1. „Sloga, Novi F. 2.50. K. S. Maloselo f. 2.50. M. L. Luka šip. f. 1. B. F. Kraljevica f. 1. M. S. Bušak f. 2. (Slidit).

Lutrijski brojevi

Dne 21. novembra.
Beč 21 61 51 28 43
Grac 40 1 6 28 02
Tomešvar 29 29 22 67 42
Dne 25. novembra.
Brno 85 85 33 78 28

Broj 626.

Natječaj.

Otvara se natječaj na mjesto občinskoga tajnika u Dobrinju. Od molitelja zahtjeva se poznavanje hrvatskoga kao uredovnog, talijanskoga a po mogućnosti i njemačkoga jezika. Godišnja plaća iznaša 400 for. koju će molitelj vudi u postociptatnih mjesečnih obrocih. Vrieme natječaja traje tri tjedna računajući od vrstbe istoga u „Oeservatore Triestino“.

Glavarstvo obcine Dobrinj dne 19. studenoge 1891. Glavar: Barballé.

Izložba pokucstva i tapacerije, radionica ANJELA DELPIN ulica Torrente br. 32.

Bogat i različit izbor pokucstva uz ciono neobično nizka. — Gospada iz pokrajino umoljavaju se, da ga izvelo pojstijiti u sludaju, da bi trebali spomonutih predmeta; svi predmeti jesu čvrsti pošto su iz vlastite tvornice, te se neboje konkurencio. 10 10

Put u Ameriku

ZA NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO, I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO I ROSARIO DI SANTA FE.

Izdajo direktne biljete Mate Pollich TRST — RIEKA

Pinza Negozianti br. 2. — Riva Szapary 24-32 Casa Group.

Javna zahvala.

Shrvani težkom žalosti za prodragom i nezaboravnom našom majkom oduosno suprugom

Marijom Šepić rodj. Mandić

zahvaljuju se podpišani iz dubino raztužena srca svoj rodbini, prijateljem i znancem, napose prečastnomu svećenstvu i svim onim, koji su toli mnogobrojno premilu našu pokojnicu od hladna groba sproveli izkazavši nam tim iskrenu ljubav i scutnje i ublaživši bar ponešto našu duboku bol.

U RUKAVCU dne 23. novembra 1891.

Rastuzena obitelj: Šepić-Tometova.

Tinktura za želodec,

katore iz kinoško rabarbare korihlikovcovoga lubja in svojih pomozračnih olupkov priroja G. PICCOLI, lekar „Pri angelju“ v Ljubljani, je nekako toda ob onom uplivanju, delovanje prebavnih organov umogloče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje tolesno odprtie. — Razpošilja je izdelovatelj v zabojčkih po 12 in voč steklenice. Zabojčkih z 12 stekl. volja gl. 1-96, z 55 stekl., 5 kg. težo, volja gl. 5-26. Poštino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico rasprodajajo se v vsih lekarnah v Trstu, Istri in na Goriskom. 25-20

Marijacejske želudačne KAPLJICE pripravljene u ljekarni kod angela šuvara C. Brady-a u Kromerizu (Moravska) jest staro, občo poznato sredstvo, koje okropnjujuči djeluje kod slabe želudačne probave. Prave su samo onda, ako se prodvidjone za polog otisnutom zaštitnom znakom i podpišem Ciena male boce 40, velike 70 novč. Vrst tvornice jest naznačena. Predavaju se u svih ljekarnah.

FILIJALKA c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu. Novoci za vplačila. V vredn. papirjih na 1-napoleonih na 4-dnevni odkaz 3%, 30-dnevni odkaz 3 1/2%, 8-30-3-mesečni 2 1/2%, 6-30-2 1/2%. Vrednostnim papirjima, glasiošim na napoleono, katori se nabijajo v okroju pripozna se nove borestna tarifa na tamolju odgovodi od 15 septembra, 13. septembra in 11. oktobra. Okrožni oddeł. V vredn. papirjih 2 1/2%, na vsako svoto V napoleonih brez obrosti Nakaznice za Dunaj, Prago, Pošto, Brno, Lvov, Troparov, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bieltz, Gablonz, Oradoc, Hermannstadt, Inmost, Culoovo, Ljubljana, Lina, Olomouc, Reichenberg, Saaz in Solnograd. — b e z troškova. Kupnja in prodaja vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24-22 pri odbitku 1% provizija. Pred ujm i. Na jamčevna listina pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogolbi. Na vrednostih obrosti po pogolbi. Uložki v pohrano. Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogolbi. Trst, 11. septembra 1891. 22-24

Amerikansko Odpravnitstvo putovanja

od 14-18 braće Gondrand na Rieci Via Alessandrina — Kuća Plosoh — Zemni sprat. (Ulaz Vicoło dei Cappuccini) prodaje uz pravu cionu bez nikakva nametka putne karte iz RIEKE za NEW-YORK, Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling i za gradove amerikanskih sjedinjenih država. Te takodjer: za Rio Janeiro i Santos za Montevideo i Buenos-Ayres za Rosario di S. Fè za Callao, Lima, Valparais i Australiju. (Druzbam snizuje se ciona.)

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravno izvrsnog zdravnog vina, kojoga ni moč razločiti od pravoga naravnoga, pripraviam to zo skušano specialiteto. Ciena 3 kil. (ki sadostajeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najbolji vapuh in zdrav izolek.

Spirita prihrani,

kador uporabljuj mojo nonadkritljivo esenco za ojačanje žganilij pijnč; ta esenca podeli pijnčom prijeton, rezok akum in so dobiva la pri meni. Ciena 5 gld. 50 kr. za kilo (za 600-1000 litrov) vsteviš pouk o uporabljanju. Ruzku toti specialitjet ponujam vankovratno esenco za izolečovanje rama, kanjaka, svih likrov itd najbolje in nenadkritljivo kakovosti. Recept prilagajo se gratis. Conlik franko.

Karl Filip Pollak, Essenzen-Specialitäten-Fabrik in PRAG. 20-15. Iščejo se solidni zastopniki.

Petar Braido

mekanički kovzeš 30-34 prodava silvaču strojevo uz silodocelo cionu: Singer obitajsko novo po for. 86 srednje 65 Strojevii Titanla 65 Hova za krojaču i postolara po . 88 Jamstvo za 5 godina, Prouzimojo bilo koje naručbe za šivaču strojevo to bilo koju ravnaju mekaniču. Prodava strojevo novo i rabljeno. Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu. Tiskura Dolanc.